

DOUĂ SECERI DE EPOCĂ LA TÈNE DESCOPERITE LA RADOVAN, JUDEȚUL DOLJ

DOREL BONDOC

Muzeul Olteniei, Craiova
dorelbondoc@yahoo.com

Cuvinte cheie: seceri, La Tène, Radovan, agricultură, unelte

Key words: sickles, La Tène, Radovan, agriculture, tools

Materialul de față își propune să introducă în circuitul științific două seceri din fier descoperite pe raza localității Radovan, județul Dolj. Cele două unelte sunt caracteristice pentru cea de a doua epocă a fierului și ilustrează, indirect, practicarea agriculturii precum și prelucrarea fierului în această regiune.

În vara anului 2010, la stăruința doctorului Adrian Gheorghe (ONG Alexis Project), împreună cu el și cu Alina Neagoe am efectuat o deplasare informală pe raza localității Radovan, județul Dolj. Insistența lui era motivată de descoperirea accidentală acolo, a mai multor fragmente ceramice și de chirpic din diverse epoci. La data când am efectuat deplasarea, întreaga vecinătate sudică a localității era acoperită de o vegetație densă și de culturi agricole. Zona este numită de localnici „Valea Rea” de la un pârâu cu același nume. Singurul loc ce permitea oarecare vizibilitate era albia pârâului mai sus menționat. Datorită temperaturii ridicate, apa pârâului scăzuse într-o măsură considerabilă, astfel că la un moment dat din malul său erau vizibile două vârfuri ascuțite de fier. Fără prea mare efort, am îndepărtat pământul de deasupra și nu mică ne-a fost surpriza să constatăm că era vorba despre două seceri de fier într-o stare bună de conservare (exceptând depunerile de coroziune, normale pentru acest gen de artefacte). Piesele erau așezate una peste cealaltă. Nu am găsit alte materiale împreună cu secerile, ceea ce conduce la concluzia că este vorba despre un mic depozit (dacă se poate numi așa !), depus în vederea păstrării metalului.

O știre despre această descoperire a fost publicată în ziarul „Ediție Specială”, anul X, nr. 2855 din 2 august 2010, p. 5. Voi descrie piesele în cele ce urmează.

1. Seceră de fier (fig. 1); întreagă; realizată prin batere la cald; cu excepția unor depuneri corozive se află într-o stare de conservare foarte bună; lama arcuită cu secțiunea de formă triunghiulară (păstrată și îngroșată în apropierea mânerului), cu tăișul spre interior (nu se pot sesiza „diniți” precum la secerile moderne); vârful ascuțit; mânerul realizat din bară cu secțiunea dreptunghiulară, cu capătul inferior îndoit (precum un cârlig) în scopul fixării mânerului de lemn (care nu s-a păstrat); dimensiuni: lungime totală - 51cm; lungime mâner - 14cm; lățime maximă lamă - 3cm.

Descoperire întâmplătoare; malul albiei pârâului Valea Rea, la cca. 2km sud de sat. Se păstrează la Muzeul Olteniei Craiova.

2. Seceră de fier (fig. 2); întreagă; realizată prin batere la cald; cu excepția unor depuneri corozive se află într-o stare de conservare foarte bună; lama curbă cu secțiunea de formă triunghiulară (păstrată și îngroșată în apropierea mânerului), cu tăișul spre

interior (nu se pot sesiza „dinți” precum la secerile moderne); vârful ascuțit; mânerul realizat din bară cu secțiunea dreptunghiulară, cu capătul inferior îndoit (precum un cârlig) în scopul fixării mânerului de lemn (care nu s-a păstrat); dimensiuni: lungime totală - 48cm; lungime mâner - 12,5cm; lățime maximă lamă - 3cm.

Descoperire întâmplătoare; malul albiei pârâului Valea Rea, la cca. 2km sud de sat. Se păstrează la Muzeul Olteniei Craiova.

Atribuirea cronologică a celor două piese este destul de clară; astfel de piese, sunt obișnuite pentru cea de-a doua vârstă a fierului¹.

Chestiunea utilității lor este cea care ridică probleme, piesele putând fi catalogate drept seceri, dar și coase. După formă și constituție, avem de-a face cu seceri, după dimensiuni și după deschiderea generoasă a lamei, putem vorbi despre coase. Iar distincția făcută de I. Glodariu și E. Iaroslavschi în urmă cu trei decenii între cele două categorii de obiecte este corectă².

Fără a mă erija într-un specialist al epocii sau domeniului, cred că piesele ce le-am descoperit la Radovan, jud. Dolj sunt mai degrabă seceri decât coase. Tija mânerului este destul de subțire pentru a fi fixată într-un mâner scurt de lemn precum cel al unei seceri, iar terminalul este îndoit tocmai în vederea fixării acestui mâner. De asemenea, lățimea lamei este destul de îngustă (max. 3cm), așadar potrivită unei lame de seceră.

De altfel nu există nici măcar o contradicție în acest sens, devreme ce specialiștii în domeniu au conchis că „secerile de dimensiuni mari puteau fi socotite drept coase”³. O datare precisă a lor nu poate fi făcută având în vedere că este vorba despre o descoperire întâmplătoare, iar piesele nu erau însoțite de alte obiecte. Ca și în cazul altor descoperiri de acest gen, existența lor poate fi însă plasată larg între secolul I a.Chr. și secolul I p.Chr. Cele două seceri de la Radovan reprezintă deopotrivă dovada practicării unei agriculturi intensive, precum și a existenței unor meșteșugari specializați în metalurgia fierului, în această regiune.

Bibliografie

Déchelette 1914	– J. Déchelette, <i>Manuel d'archéologie préhistorique celtique et gallo-romaine</i> , II, Paris 1914.
Glodariu, Iaroslavschi 1979	– I. Glodariu, E. Iaroslavschi, <i>Civilizația fierului la daci (sec. II î.e.n. – I e.n.)</i> , Cluj-Napoca 1979.
Miclea, Florescu 1980	– I. Miclea, R. Florescu, <i>Geto-dacii</i> , București 1980.
Pârvan 1926	– V. Pârvan, <i>Getica. O protoistorie a Daciei</i> , București 1926

¹ Vezi în acest sens, Déchelette 1914, p. 1380-1383, Pârvan 1926, p. 494-495, Glodariu, Iaroslavschi 1979, p. 71-73; Miclea, Florescu 1980, nr. 259, 284, 296, 357.

² Glodariu, Iaroslavschi 1979, p. 71-74.

³ Glodariu, Iaroslavschi 1979, p. 73.

Fig. 1. Seceră de fier descoperită la Radovan, județul Dolj

Fig. 1a. Detaliu al secerii menționată mai sus

Fig. 1b. Alt detaliu al aceleiași piese

Fig. 2. A doua seceră descoperită la Radovan, județul Dolj

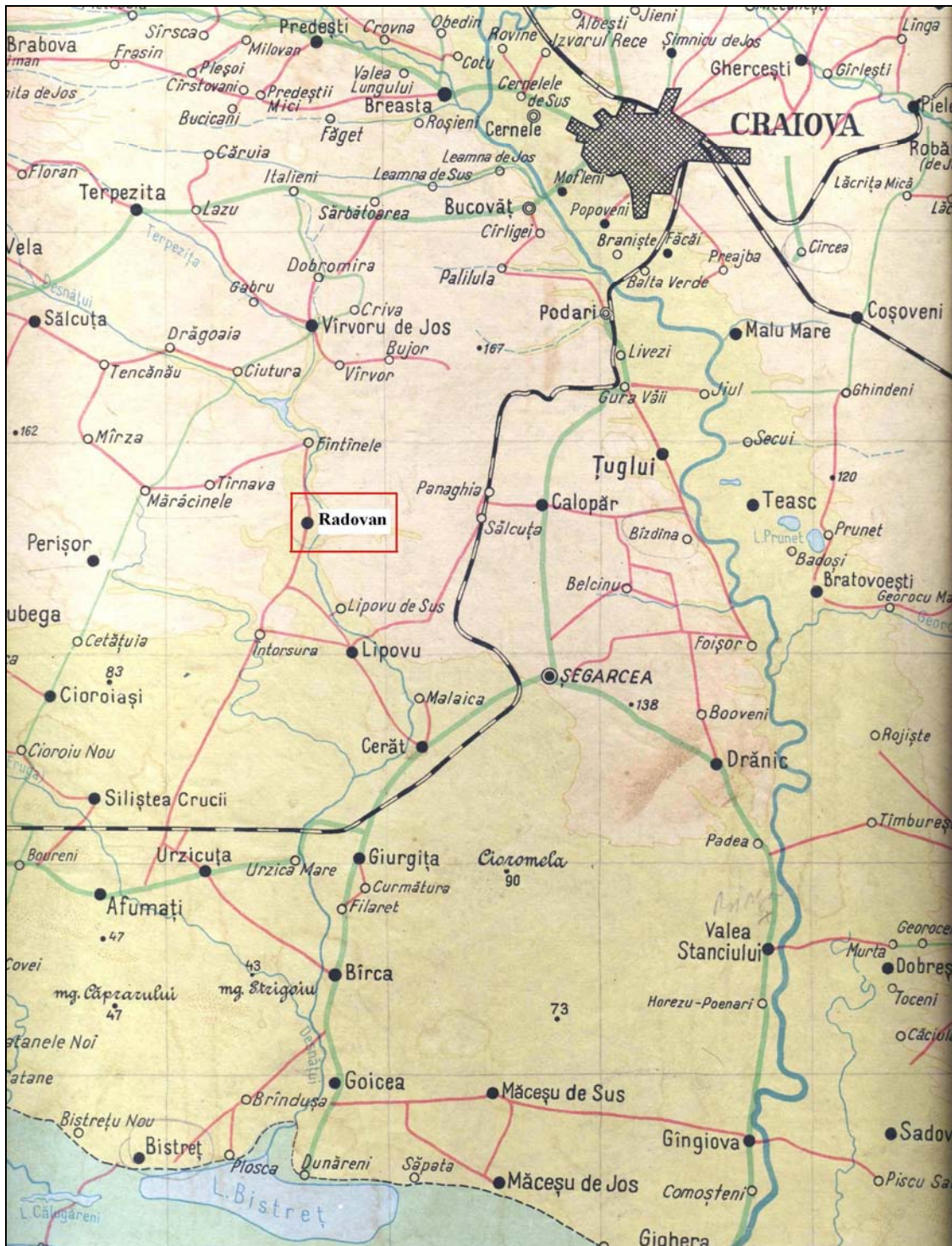

Fig. 3. Comuna Radovan și împrejurimile

**Two sickles from the La Tène period
discovered at Radovan commune, Dolj county**

Abstract

This article is in fact a note about two sickles (fig. 1-2) discovered by chance, two kilometers south from Radovan Commune, in the point called „Valea Rea” (*Bad Valley*). The pieces belong to the second Iron Age, and they can be widely dated between the first century BC- the first century AD. Their big sizes leave the possibility that the pieces could have been used also as scythes.

The list of illustrations

Fig. 1. An iron sickle discovered at Radovan, Dolj County.

Fig. 1a. A detail of the above sickle.

Fig. 1b. Another detail of the same piece.

Fig. 2. The second iron sickle discovered at Radovan, Dolj County.

Fig. 3. Radovan Commune and its surroundings.